

ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ, 1842.]

[ΑΡΙΘ. 70.]

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΜΕΛΙΤΗΣ.

(Συνέχεια από Σελ. 136.)

Εκ τῶν συγγραφέων τῆς ἀρχαιότητος πρῶτος Διόδωρος ὁ Σικελιώτης ἀναφέρει τὰς Μελιταίας Νήσους— “Πρὸς νότον,” λέγει, “τῆς Σικελίας κεῖνται τρεῖς νῆσοι, ἐξ ὧν ἡ πρώτη, καλουμένη Μελίτη, ἀπέχει περὶ τὰ 800 στάδια ἐκ τῶν Συρακουσῶν. Οἱ κάτοικοι εἶναι περίπλοτοι, καθὼ πολλὰς τέχνας μετερχόμενοι, ἰδιαιτέρως δὲ ὑφάσματα χειροτεχνουῦντες λόγου ἄξια διὰ τὴν μαλακότητα καὶ λεπτότητα των. Αἱ κατοικίαι των εἶναι μεγάλαι, καὶ λαμπρῶς κεκοσμημέναι μὲ γείσσα καὶ κονιάματα. Ἡ νῆσος αὕτη εἶναι ἀποικία τῶν Φοινίκων, οἵτινες, ἐμπορευόμενοι εἰς τὸν δυτικὸν ὠκεανὸν, μετεχειρίζοντο αὐτὴν ὡς καταφύγιον, ἐπειδὴ ἔχει ἐξαιρέτους λιμένας, καὶ κεῖται ἐν τῷ μέσῳ τοῦ πελάγους. Μετὰ τὴν νῆσον ταύτην εἶναι καὶ ἄλλη τόνομα Γαῦλος, ἀποικία ὡσαύτως τῶν Φοινίκων.”

Τὴν Μελίτην λέγεται ὅτι ἐπομένως ἐκυρίευσαν οἱ Ἕλληνες· ἀλλ’ ὅπως κἂν ἔχη τοῦτο, βέβαιοι εἶναι ὅτι οἱ Καρχηδόνιοι καθυπέταξαν αὐτὴν ἐξ ὀλοκλήρου, Π. Χ. 402. Ἐν ἔτει 242 Π. Χ., οἱ Καρχηδόνιοι ἠναγκάσθησαν νὰ παραχωρήσωσιν αὐτὴν εἰς τοὺς Ῥωμαίους, οἵτινες ἐχάρισαν εἰς τοὺς κατοίκους τὰ δικαιώματα Ῥωμαίων πολιτῶν. Ὁ ἐν αὐτῇ ναὸς τῆς Ἥρας φαίνεται ὅτι ἦτον ἀρκετὰ πλούσιος, ὥστε νὰ διαρπάσῃ αὐτὸν ὁ πλεονέκτης Ουέρρης, ἑπαρχος ὢν τῆς Σικελίας. Τὰ λινὰ τῆς Μελίτης ελογίζοντο πολυτελείας εἶδος ἐν Ῥώμῃ.

Οἱ Βανδάλοι καὶ οἱ Γότθοι, οἵτινες ἐκυρίευσαν τὴν Μελίτην, ἐδιώχθησαν ἐξ αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Βελισαρίου, ἐν ε. ε. 533. Περὶ τὸ 870 ε. ε. κατέλαβον τὴν νῆσον οἱ Ἄραβες· καὶ μολονότι ἀνεκτῆσατο καὶ κατεῖχεν αὐτὴν ἡ Ἀνατολικὴ αὐτοκρατορία διὰ τριάκοντα τέσσαρα περίπου ἔτη, οἱ Ἄραβες ὁμως ἤλωσαν πάλιν αὐτὴν, καὶ οἱ Ἕλληνες κάτοικοι ἐξωλοθρεύθησαν. Τὸ 1120 ὁ Κόμης Ῥόγερρος, ὁ Νορμανὸς κατακτητῆς τῆς Σικελίας, ἐκυρίευσεν τὴν Μελίτην, καὶ ἀπεδίωξε τοὺς Ἄραβας.

Οὕτω δὲ εἰς τὴν νῆσον Σικελίαν προσκολληθεῖσα, ὑπετάσσετο εἰς τὰς διαφόρους βασιλικὰς οἰκογενείας τῆς. Καθ’ ὅλον τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἀξιωματικὸς τοῦ Σικελικοῦ στέμματος προέδρευεν εἰς τὴν διοί-

κῃσιν τῆς Μελίτης, καὶ οἱ Σικελικοὶ νόμοι καὶ Θεσμοὶ μετεδόθησαν εἰς τὸ ὑποκείμενον νησίον.

Τὸ 1516, ἡ Σικελία καὶ αἱ Μελιταῖαι νῆσοι μετέβησαν εἰς τὸν αὐτοκράτορα Κάρολον Ε΄, ὡς κληρονόμον τοῦ στέμματος τῆς Ἀραγωνίας. Κατὰ δὲ τὴν 4ην Μαρτίου, 1530, ὁ Κάρολος ἐχάρισεν εἰς τὸν Μέγαν Μαγίστρον καὶ τὴν Φρησκευτικὴν ἀδελφότητα τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου, οἵτινες ἐσχάτως εἶχον διωχθῆν ἐκ τῆς Ῥόδου ὑπὸ τῶν Τούρκων, τὴν κυριότητα ὅλων τῶν φρουρίων καὶ νήσων τῆς Τριπόλεως, Μελίτης, καὶ Γαύλου, μὲ πλήρη δικαιοδοσίαν. Τὸν χρόνον τῆς παραχωρήσεως ταύτης ἡ Μελίτη περιεῖχε μόνον περὶ τὰς 12,000 κατοίκων, ἡ δὲ Γαῦλος μόνον 5000, καὶ εἰς ἀθλίαν κατάστασιν. Ἡ Μελίτη ἦτο σχεδὸν ἀσκεπῆς βράχος, καὶ ἡ γεωργία σχεδὸν παρητημένη, ὡς ἐκ τοῦ ἐλλεινοῦ συστήματος τῆς διοικήσεως καὶ τῶν συχνῶν πειρατικῶν ἐπιδρομῶν, εἰς ἃς οἱ κάτοικοι ἦσαν ἐκτεθειμένοι.

ὑπὸ τοὺς Ἰππότας ἡ Μελίτη ταχέως ἤρχισε νὰ ἀναλαμβάνῃ ἀπὸ τὴν ἡρημωμένην αὐτῆς κατάστασιν. Πρῶτον σκοπὸν ἔθεσαν νὰ προφυλάξωσι τὴν νῆσον ἀπὸ τοὺς πειρατὰς ἐχθροῦς τῆς· ἐπὶ τούτῳ δὲ ἤρχισαν ἐκεῖνα τὰ ἔργα, ὅσα διαμένουσι μέχρι τῆς σήμερον μνημεῖον τῆς ἐπιμονῆς αὐτῶν καὶ στρατιωτικῆς δυνάμεως. Τὴν 18ην Μαΐου, 1565, οἱ Τούρκοι, ὑπὸ τὸν Μουσταφᾶν Πασᾶν, συμποσούμενοι εἰς 30,000 ἐκλεκτοῦ στρατοῦ, ἀπέβησαν εἰς τὴν νῆσον τῆς Μελίτης, ὅπου καὶ γενναίως ἐπόλεμησαν, καὶ γενναίαν ἔλαβον ἀντίστασιν ἀπὸ τοὺς Ἰππότας. Τελευταῖον ὁμως οἱ Τούρκοι ἠναγκάσθησαν ν’ ἀπέλθωσι τῆς νήσου, ἀπολέσαντες, ὡς λέγεται, 25,000 ἀνδρῶν· ἡ ἀπώλεια ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ἀνέβη εἰς περίπου 7000. Ἀποθανόντος τοῦ Σουλτᾶν Σολυμάν ἐν ἔτει 1566, ὀλίγον μετὰ τὴν ἦτταν τῶν στρατευμάτων του, ὁ μέγας Μαγίστρος Βαλλέττας, ὅστις εὐτυχῶς εἶχεν ὑπερασπισθῆ τὴν Μελίτην κατὰ τῆς φοβερᾶς ταύτης ἐπιδρομῆς, ἀπεφάσισε νὰ θεμελιώσῃ νέαν πόλιν, εἰς θέσιν κατάλληλον καὶ πρὸς ἄμυναν τῆς νήσου καὶ πρὸς διατριβὴν τῶν Ἰπποτῶν. Ἐθῆκε δὲ τὸν πρῶτον λίθον τῆς πόλεως Βαλλέττας, ἥτις ἔλαβε τὸνομα τοῦ θεμελιωτοῦ τῆς, τὴν 28ην Μαρτίου, 1566. Εἰς τὴν Μελίτην στερεωθέντες οἱ Ἰππῶται, ἐξηκολούθουν νὰ περιπλέωσι τὰ πελάγη εἰς καταδίωξιν τῶν Ὄθωμανῶν, τοὺς ὁποίους μεγάλως ἠνωχλοῦσαν. Ἄλλ’ ἡ πειθαρχία τοῦ τάγματος παρελύετο, καθ’ ὅσον οἱ

σκοποί τῆς πρώτης αὐτοῦ συστάσεως ἐγίνοντο δευτέρου λόγου, καὶ ἡ Μελίτη ἐξησφαλίσθη μὲν κατὰ πάσης προσβολῆς, ἀλλὰ κατήντησε τόπος τρυφῆς καὶ ἡδονῆς μᾶλλον ἢ αὐστηρότητος.

Ἡ ἱστορία τῆς νήσου, μεταξὺ τοῦ χρόνου τούτου καὶ τῆς παραδόσεως αὐτῆς εἰς τὸν Βοναπάρτην, δὲν ἀπαιτεῖ ἰδιαιτέραν τινὰ σημείωσιν εἰς τὸ σύντομον τοῦτο σχεδιάσμα. Ἡ ἐκρηξις τῆς πολιτικῆς μεταβολῆς τῶν Γάλλων ἦτον ἐπόμενον νὰ κλονήσῃ τὴν παρακμάζουσαν δύναμιν τοῦ Ἱπποτικοῦ Τάγματος τῆς Μελίτης· ἀλλὰ καὶ ἡ διαγωγή τῶν Ἱπποτῶν πρὸς τὴν νέαν Γαλλικὴν δημοκρατίαν, πρὸς τοὺς νομιζομένους φίλους αὐτῆς, πρὸς τὰ πλοῖα καὶ τὸν ἐν Μελίτῃ πράκτορά της, βεβαίως συντέεινεν εἰς τὴν κατάπτωσιν τοῦ Τάγματος. Ἡ ἄμεσος μ' ὅλα ταῦτα παράδοσις τῆς νήσου προῆλθεν ἴσως ἐν μέρει ἀπὸ τὴν μικροψυχίαν τοῦ Μεγάλου Μαγίστρου, καὶ ἀναντιρρήτως κατὰ μέγαν βαθμὸν ἀπὸ τὴν προδοσίαν τῶν Γάλλων Ἱπποτῶν, οἵτινες, προβλέποντες τὴν παρακμὴν τοῦ Τάγματος, καὶ τὴν πιθανότητα τοῦ ὅτι ἡ Μελίτη ἤθελεν ὑποπέσειν εἰς Ῥωσικὴν ἐπιβρόχην, προετίμησαν τὴν παράδοσιν αὐτῆς εἰς τὴν Γαλλίαν, εἴτε μοναρχουμένην, εἴτε δημοκρατουμένην.

Τὴν 9ην τοῦ Ἰουνίου, 1798, Γαλλικὸς στόλος, ὑπὸ τὸν ναύαρχον Βρουέιν, συνιστάμενος ἀπὸ 18 δίκροτα, 18 φρεγάτας, καὶ περίπου 400 φορτηγὰ, ἐμπεριέχοντα 40,000 ἀνδρῶν, ἐφθασεν ἐξω τῆς νήσου. Οἱ Γάλλοι Ἱππῶται εἶχον ἤδη προετοιμάσει τὰ μέλλοντα· ὁ Μέγας Μαγίστρος Φερδινάνδος Χομπέσκης, ἐκλεχθεὶς τὸν Ἰούλιον, 1797, ἀνὴρ ἀδύνατος καὶ εὐκολόπιστος, δὲν ἐφρόντισε ποσῶς ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τοὺς Γάλλους Ἱππῶτας τὰς κυριωτέρας στρατηγικὰς θῆσεις. Οἱ πλεῖστοι τῶν κατὰ τὴν παραλίαν ὑργῶν ἦσαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτῶν. Ὁσεν, ἔδραμον μὲν οἱ κάτοικοι ἀνὰ χιλιάδας εἰς τὰ ὅπλα, ἀλλ' οἱ στρατηγῶντες δὲν ἔκαμαν εἰμὴ ἐπίδειξιν ἐτοιμασίας πρὸς ἀπάτην τοῦ λαοῦ. Ὁ Βοναπάρτης ἐζήτησεν ἐγγράφως ἄδειαν νὰ εἰσέλθῃ μεθ' ὅλου τοῦ στόλου εἰς τοὺς λιμένας τῆς Μελίτης, ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἐχρειάζοντο ὕδωρ· ἀλλ' ἡ κυβέρνησις ἀπήντησε, μετ' ἐκφράσεων λύπης, ὅτι δύο μόνον ἢ τὸ πολὺ τέσσαρα πλοῖα ἤθελε συγχωρήσει νὰ ἐμβῶσι διαμειῶς εἰς τὸν λιμένα. Τότε, "Ὁ Μέγας Μαγίστρος δὲν μᾶς δίδει νερόν!" εἶπεν ὁ Βοναπάρτης: "αὐριοῦν περὶ ἀνατολὰς ἡλίου θέλει ἀποβῆν ὁ στρατὸς ἐπὶ τῶν παραλίῳ τῆς νήσου."

Καὶ τῶνόντι, κατὰ τὴν πρωΐαν τῆς ἐπαύριον ἀπέβησαν οἱ Γάλλοι εἰς τρία διάφορα μέρη χωρὶς οὐδεμίαν ἀντίστασιν, καὶ πρὶν νυκτώσῃ κατεῖχον ὅλην τὴν νήσον ἐξαιρέσει πέντε κωμῶν. Ἡ ἐν ταύταις δὲ ἀσήμαντος ἀπόπειρα τῶν χωρικῶν πρὸς ἰδίαν αὐτῶν ἄμυναν ἔδωκεν ἀποχρῶσαν ἀφορμὴν αἱματοχυσίας καὶ διαρπαγῆς εἰς στρατεύματα, ὅποια τὰ τότε Γαλλικά. Ἐν τῷ μεταξὺ, ταραχὴ καὶ ἀπελπισία ἐκυρίευσαν τὴν πόλιν Βαλλέτταν. Ὁ Μέγας Μαγίστρος, εἰς δεινὴν εὐρισκό-

μενος ἀπορίαν, περιεκυκλοῦτο ὑπὸ διαφόρων συμβούλων, ἀλλὰ δὲν εἶχε σταθερότητα ν' ἀποφασίσῃ τί. Τελευταῖον, ἀκούσας ὅτι ἐφονεύθησαν μὲν Γάλλοι τινὲς Ἱππῶται, ἐπληρώθησαν δὲ ἄλλοι, ὑπὸ τῶν Μελιταίων στρατιωτῶν, ἠσθάνθη τὸ κρίσιμον τῆς θῆσεώς του, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ζητήσῃ ἀνακωχὴν ὅπλων. Εἰς ταύτην συγκατένευσαν οἱ Γάλλοι μὲ συμφωνίαν ἐν δικαστήματι εἰκοσιτεσσάρων ὥρῶν νὰ πέμψῃ ὁ Μέγας Μαγίστρος πληρεξουσίους διὰ νὰ τελειώσωσι τὴν συνθήκην. Οὗτοι ἐπομένως δευρίσθησαν ἐξ τὸν ἀριθμὸν, καὶ τὴν 12ην Ἰουνίου ὑπεγράφη ἡ συνθήκη ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, μετὰ δὲ τὴν μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας τὰ Γαλλικὰ πολεμικὰ πλοῖα καὶ φορτηγὰ εἰσῆλθον εἰς τοὺς λιμένας, καὶ 15,000 στρατοῦ κατέλαβον τὰ τείχη τῆς Βαλλέττας καὶ τῶν τριῶν παρακειμένων πόλεων. Ὁ Γάλλος στρατηγὸς μόλις ἐμβᾶς εἰς τὰς πύλας ἐπεσκέφθη προσωπικῶς τὰ ὄχυράματα. Εἰς δὲ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Θεραπειᾶς του, ὁ Καφαρέλλης, συνοδεύων αὐτὸν, "Στρατηγέ," εἶπε, "μεγάλῃ καλοτυχίᾳ μας ὅτι εὐρέθησαν ἐντὸς ἀνθρώποι νὰ μᾶς ἀνοίξωσι τὰς πύλας· καθότι καὶ διόλου κενὸς ἂν ἦτον ὁ τόπος, ἤθελαμεν δυσκολεῦσθαι νὰ εἰσέλθωμεν."

Οἱ Γάλλοι εὐρήκαν εἰς τοὺς λιμένας δύο δίκροτα, μίαν φρεγάταν, τρία κάτεργα, καὶ ἄλλα τινὰ μικρότερα πλοῖα· 1,500 κανόνια (ἐξ ὧν περὶ τὰ 800 ἐπὶ τῶν τειχῶν) 35,000 πανοπλίας, 12,000 βαρέλια πυροκόνεως, καὶ ἀπειραρίθμους βολίδας καὶ βόμβας.

Τὸ Τάγμα τῶν Μελιταίων Ἱπποτῶν ἦτον ἤδη ἀπεσβεσμένον. Ὁ Χομπέσκης ἐπέβη μετὰ δώδεκα Ἱπποτῶν εἰς ἐμπορικὸν πλοῖον τὴν νύκτα τῆς 17ης Ἰουνίου, καὶ φθάσας εἰς Τεργέστην, παρητήθη ἀπὸ τὸ ἀξίωμα τοῦ Μεγάλου Μαγίστρου τῶν Ἱπποτῶν τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου. Ὁ δὲ στρατηγὸς Βοναπάρτης ἐξέπλευσε μετὰ τοῦ Γαλλικοῦ στόλου διὰ τὴν Αἴγυπτον τὴν 19ην, ἀφήσας 4000 στρατοῦ νὰ φυλάττωσι τὴν Μελίτην.

Οἱ νέοι κρατούντες εἰσῆγαγον εὐθύς τὴν νέαν νομοθεσίαν τῆς Γαλλίας· διεκήρυξαν ἐλευθερίαν καὶ ἰσονομίαν, κατήργησαν τίτλους καὶ βαθμούς· διέταξαν ν' ἀποστέλλωνται εἰς Γαλλίαν οἱ υἱοὶ τῶν πλουσιωτέρων οἰκογενειῶν διὰ νὰ ἐκπαιδεύωνται εἰς τὰς νέας ἀρχὰς, ἰδίαις αὐτῶν δαπάναις· μετωργάνισαν ὅλα τὰ καταστήματα, καὶ ὑπεχρέωσαν ὅλους σχεδὸν τοὺς μείναντας Ἱππῶτας νὰ ἀπέλθωσι. Γὰ πλούτη τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου καὶ τῶν ἄλλων ἐκκλησιῶν, καὶ τῶν λεγομένων ξενῶνων τῶν γλωσσῶν, τὰ ἀργυρὰ σκευῆ τῶν νοσοκομείων καὶ τοῦ παλατιοῦ τοῦ Μεγάλου Μαγίστρου, ἀνελύθησαν, καὶ ἐστάλθησαν εἰς τὴν Γαλλίαν.

Τρίμηνος ὑποταγὴ εἰς τόσον αὐθαίρετα μέτρα καὶ τόσον βιαιᾶς μεταβολᾶς ἀνεβίβασεν εἰς τὸν ὕψιστον βαθμὸν τὴν δυσἀρέσκειαν καὶ ἀπέχθειαν τῶν κατοίκων. Ἡ τῶν ἀρθρῶν τῆς συνθήκης φανερά παραβιάσις διηρέθιζε καθ' ἑκάστην τὰ πνεύματα, ἕωσού ἡ ἐπομένη ἀπερίσκεπτος πράξις ἔκαμε νὰ ἐκραγῇ ἡ ἐπανάστασις.

Ὡς αἱ τῆς Βαλλέττας, παρομοίως καὶ τῆς ἀρχαίας πρωτευούσης, (Città Notabile), κατὰ τὸ ἐνδότερον κειμένης, εἶχον διαρπαγὴν αἱ ἐκκλησίαι· ἀλλ' ἔμενον ἐτι πολυτελῆ τινὰ μεταξὺ τὰ δαμασκηνα ὑφάσματα εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰς μονὰς τῆς ἀρχαίας πόλεως. Κατὰ τὴν 2αν Σεπτεμβρίου, (ἀφοῦ ἔφθασεν εἰς Μελίτην ἡ εἰδήσις τῆς ἐν Ἀβουκίρ ναυμαχίας), ἐστάλησαν τινες νὰ καθαιρέσωσι τὰ δαμασκηνα ταῦτα· οἱ κάτοικοι συνήχθησαν νὰ ἐμποδίσωσιν αὐτούς· ὁ Γάλλος φρούραρχος, μὲ μικρὰν φρουρὰν ἐξήκοντα πέντε ἀνδρῶν, ζητήσας νὰ διασκορπίσῃ αὐτούς, ἀφρόνως ἐγύμνωσε τὸ ξίφος· ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ προσεβλήθη, καὶ τοῦ λαοῦ πολλοὶ ἔθνη σὺρρέυσαντος, κατεσφάγη αὐτός τε καὶ ἅπαντα ἡ φρουρά του· τὰ δὲ σώματά των ἐκάησαν. Ἐκ τούτου ἐξήφθη γενικὴ ἐπανάστασις, ἥτις ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ἡμερῶν διεδόθη εἰς ἀμφοτέρας τὰς νήσους. Τὴν 3ην, 200 στρατιῶται ἀποσταλέντες ἐκ τῆς Βαλλέττας νὰ κυριεύσωσι τὴν πρῶτον ἐπαναστάσαν πόλιν, ἀπεκρούσθησαν γενναίως ὑπὸ τῶν χωρικῶν· αὐθημερὸν, οἱ κατοικοῦντες τὰς πλησίον τῶν ὀχυρωμάτων τοῦ Κοττονέρα κόμας εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν Βούρμουλα, καὶ συνενωθέντες μετὰ τῶν πολιτῶν προσέβαλον τοὺς Γάλλους πύλακας, καὶ ἀφῆρπασαν τὴν σημαίαν τῆς δημοκρατίας· ἄλλοι ἐν τῷ μεταξὺ ἐκυρίευσαν ἀποθήκην τινὰ, καὶ ἐπῆραν μεθ' ἑαυτῶν εἰς τὴν ἐξοχὴν ὀγδοήκοντα βαρέλια πυροκόνωας.

Ἡ δραστηριότης καὶ τόλμη αὐτῆ των Μελιταίων ἐξέπληξε τὸν Γάλλον φρούραρχον, ὅστις ἀρχήτερα ἐθεώρει αὐτούς ὡς ἀθλίους χωρικούς. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ ταύτης ἐκλείσθησαν αἱ πύλαι τῆς Βαλλέττας καὶ τῶν τριῶν πόλεων, καὶ ἡ φρουρά ἐπολιορκεῖτο δύο ἐνιαυτούς.

Κατὰ τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα οἱ Μελιταῖοι ἔδειξαν ἐνθερμον πατριωτισμὸν, καρτερίαν, ὁμόνοιαν, φρόνησιν, καὶ εὐταξίαν. Εἰς τὰς πρὸς συμβιβασμὸν ἀποπείρας τοῦ Γάλλου στρατηγοῦ δὲν ἔδιδον κάμμίαν ἐκράσιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγγελιοφόρους αὐτοῦ κἂν δὲν ἐσυγχώρουν νὰ ἐπιστρέψωσι. Μολονότι οἱ Γάλλοι συνίσταντο ἀπὸ 6000 καλῶς ἡσκημένων στρατιωτῶν (διότι προσετέθησαν 2000 ἀπὸ τὰ ἐξ Ἀβουκίρ πλοῖα) δὲν ἠδύναντο μ' ὄλον τοῦτο νὰ κάμωσι σημαντικὴν τινὰ ἐκδρομὴν, καθὸ συγχρόνως ὑποπευόμενοι καὶ τοὺς ἐν τοῖς τεύχεσι Μελιταίους.

Μετ' οὐ πολὺ ὁ Ἀγγλος ναύαρχος Νέλσον, μαθὼν τὰ διατρέξαντα, ἔστειλε πρὸς βοήθειάν των τέσσαρα Πορτογαλλικὰ δίκροτα καὶ δύο φρεγάτας, τὰ ὁποῖα ἤρχισαν τακτικὸν ἀποκλεισμὸν διὰ θαλάσσης· ὁ βασιλεὺς τῆς Σικελίας συνέδραμε παρομοίως, πέμψας πρὸς αὐτούς πολεμοφόδια, ζωοτροφίας, καὶ μετέπειτα χρήματα, ἅτινα ὅμως προήρχοντο ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ ταμείου. Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1799 ὁ Ἀγγλος πλοίαρχος Ἀλέξανδρος Ἰωάννης Βάλλ, διοικητὴς τοῦ στόλου τὸν ὁποῖον ὁ Νέλσον διώρισε νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν ἀποκλεισμὸν τῆς νήσου, ἐκλέχθη ὑπὸ τῶν Μελιταίων ἀρ-

χηγὸς αὐτῶν καὶ πρόεδρος τῆς βουλῆς των. Περὶ δὲ τὰ τέλη τοῦ 1799 ἔφθασαν εἰς τὴν Μελίτην δύο Βρετανικὰ συντάγματα, εἰς ἃ προσετέθησαν μετ' ὀλίγου μῆνας δύο ἄλλα· πρὸς τούτοις, δύο συντάγματα ἐκ τῆς Σικελίας ἐπηύξησαν τὴν πολιορκουσαν δύναμιν.

Ἐν τῷ μεταξὺ, οἱ πολιορκούμενοι ἐπάσχον δεινῶς· μολονότι τὸ πλεῖστον μέρος τῶν πολιτῶν εἶχον ἐξέλθειν, (ἀπὸ 40,000 ἔμειναν 13,000 μόνον εἰς τὰς πολιορκουμένας πόλεις), τὰ ἐδώδιμα μ' ὄλον τοῦτο ἦσαν ἀκριβώτατα. Μία λίτρα προσφάτου χοιρίνου κρέατος ἐπωλεῖτο 30 γρόσια· ἄλμυροῦ κρέατος, 15· ὁ κοινότερος ἰχθὺς, 10 γρόσια· μία ὄρνις, 250· μία περιστέρα, 50· μία λίτρα σακχάρους, 90· καφέ, 100· ἓνας καλὸς παχὺς ποντικὸς, 8 γρόσια.

Περὶ τὰς ἀρχὰς λοιπὸν Σεπτεμβρίου, μὴ βλέποντες ἐλπίδα σωτηρίας οἱ Γάλλοι, ἐπρότειναν νὰ παραδώσωσι τὰ φρούρια εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀγγλικῶν στρατευμάτων. Ἡ συνθήκη ὑπεγράφη τὴν 5ην Σεπτεμβρίου, 1800, καὶ τὴν ἐπαύριον ἡ Ἀγγλικὴ σημαία ὑψώθη εἰς τὰ τεῖχη. Τὴν 7ην τὰ Γαλλικὰ στρατεύματα ἐξέπλευσαν διὰ τὴν Γαλλίαν ἐπὶ Ἀγγλικῶν πλοίων, καὶ οὕτω μετὰ δύο ἔτη καὶ δύο ἡμέρας ἐτελείωσεν ἡ μακρὰ καὶ ἀξιομνημόνευτος αὕτη πολιορκία.

Τὴν νῆσον, κυριευθεῖσαν τοιουτοτρόπως, ἐξηκολούθει νὰ κατέχη προσωρινῶς κατὰ τὸ φαινόμενον ἡ Ἀγγλία μέχρι τοῦ τέλους τοῦ πολέμου· τότε δὲ διὰ τῆς συνθήκης τῆς 30ης Μαΐου, 1814, ἀνεγνώρισαν αὐτὴν αἱ Εὐρωπαϊκαὶ δυνάμεις ὡς μέλος τοῦ Βρετανικοῦ κράτους.

Διαρκοῦντος τοῦ πολέμου, ἦτον ἡ Μελίτη πλείστου λόγου ἀξία εἰς τοὺς Ἀγγλους διὰ τὴν κεντρικὴν αὐτῆς θέσιν καὶ τοὺς χωρητικούς λιμένας τῆς· αὐτὴν εἶχον σταθμὸν τὰ ἐν τῇ Μεσογείᾳ Ἀγγλικὰ στρατεύματα, καὶ αὐτοῦ ἐπισκευάζοντο οἱ στόλοι οἱ ἀπὸ τῶν Ἡρακλείων Σητηῶν μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου θαλασσοκρατοῦντες. Τὸ ἐμπόριον ὡσαύτως, ἀποκλεισθὲν ἀφ' ὅλους τοὺς λιμένας τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἡπείρου δυνάμει τῶν ψηφισμάτων τοῦ Βερολίνου καὶ τῶν Μεδιολάνων, ἐνηργεῖτο ἐξ ὀλοκλήρου ἐν Μελίτῃ, καὶ ἀνέβη εἰς ἕκτακτον βαθμὸν εὐδαιμονίας. Διέκοψεν ὅμως τὴν πρόδοον αὐτοῦ ὁ λοιμὸς τοῦ 1813-14, ὅστις ἀφῆρπασε σχεδὸν 5000 ψυχῶν εἰς ἀμφοτέρας τὰς νήσους· ἐσμίκρυνε δὲ, καὶ βαθμηδὸν τὰ μέγιστα περιώρισε αὐτὸ, ἡ εἰρηνοποίησις τῆς Εὐρώπης.

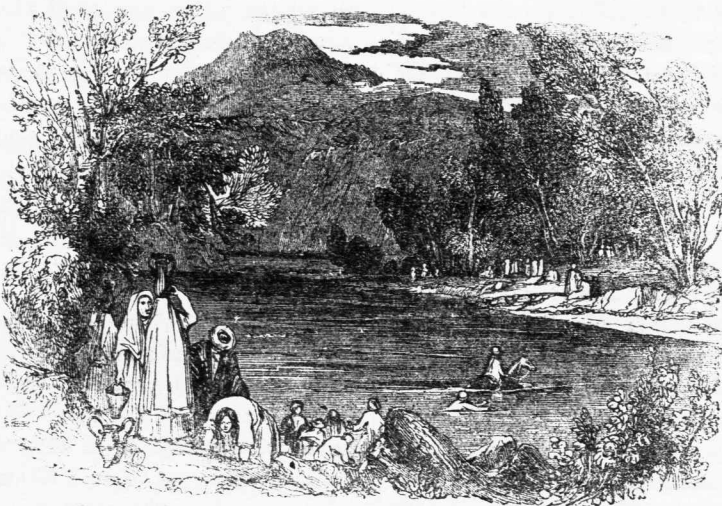
Ἡ ἔλλειψις αὐτῆ τοῦ ἐμπορίου, καὶ ἡ αὐξάνουσα πληθὺς τοῦ ἤδη ὑπερμέτρου ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων, ἐπέφερον πένιαν καὶ ἀθλιότητα εἰς τὴν Μελίτην· πρὸς Θεραπείαν δὲ τούτου καὶ ἄλλων δεινῶν ἀνεφέρθησαν οἱ Μελιταῖοι εἰς τὴν Βρετανικὴν κυβέρνησιν, τὸν Ἰούνιον, 1836. Διὰ τῆς ἀναφορᾶς ταύτης ἐζήτησαν μεταρρυθμίσειν τῶν νόμων, μετρίαν ἐλευθεροτυπίαν, βελτίωσιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος, ἀνεξάρτητον ὑγειονομεῖον, ἀτελῆ λιμένα, ἐλάττωσιν τοῦ βαρέος φόρου ἐπὶ τοῦ οἴνου, μετοχὴν ἀπὸ τὰ ὑπουργικὰ κέρδη, ἐλάττωσιν

τοῦ ἐπὶ τῶν γεννημάτων βαρέος δασμοῦ, καὶ δημοτικὸν συμβούλιον πρὸς ἐκλογὴν ἀντιπροσώπων, οἵτινες νὰ γνωστοποιῶσι τὰς χρεῖας καὶ τὰ παράπονα τῶν κατοίκων. Ἐπίτροποι Ἐρευνηταὶ ἀπεστάλησαν κατὰ συνέπειαν ἐξ Ἀγγλίας εἰς Μελίτην τὸν Σεπτέμβριον, 1836, νὰ ἐξετάσωσι καὶ ἀναφερθῶσι περὶ τῶν ἐκτεθέντων δεινῶν· καθ' ὑπαγόρευσιν δ' αὐτῶν ἐνηργήθησαν ἤδη κοινωφελεῖς τινὲς μεταρρύθμισεις· ὅλον, ἡ πλήρης ἀτέλεια τῶν λιμένων τῆς Μελίτης δι' ὄλας τὰς ξένας πραγματείας, τοῦ δασμοῦ μένοντος ἐπὶ τῶν ἀναλώσεως μόνον εἰδῶν· ἡ μεταρρύθμισις τῶν γραμματειῶν τῆς κυβερνήσεως, καὶ ἡ δικαιοτέρα διανομὴ τῶν ἀνωτέρων ὑπουργημάτων, ἅτινα πρότερον μὲν κατείχοντο σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ὑπ' Ἀγγλων διὰ προστασίας, νῦν δὲ καὶ ὑπὸ Μελιταίων· νέος διοργανισμὸς τοῦ πανεπιστημίου, καὶ ἡ εἰσαγωγή στοιχειώδους ἐκπαιδεύ-

σεως διὰ τὰς κατωτέρας τάξεις· καὶ τελευταῖον, ἡ πλήρης ἄδεια τοῦ τυπῶν καὶ ἐκδίδειν, ὥστε νὰ γνωστοποιῶσιν οἱ κάτοικοι τὰ παράπονα τῶν εἰς τὴν Βρετανικὴν κυβέρνησιν καὶ τὸ Βρετανικὸν ἔθνος.

Ἀλλὰ μεγαλητέραν ἀκόμη ὠφέλειαν ἀπήλαυσε καὶ ἐλπίζει νὰ ἀπολαύσῃ ἡ Μελίτη ἀπὸ τὴν πρόοδον τῆς ἀτμοπλοίας· ὄχι μόνον διότι αὐτόθεν περνῶσιν ὄλα τὰ Γαλλικὰ ἀτμόπλοια, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκ τῆς μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἰνδιῶν νεωστὶ ἀρξαμένης συγκοινωνίας διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης. Περιηγητὰς ἐκ παντὸς ἔθνους βλέπει τις τὴν σήμερον καθ' ἑκάστην εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Βαλλέττας. Ἡ μεγάλη δ' αὕτη συρροὴ ἐπέφερε τὴν σύστασιν ξενοδοχείων τῆς πρώτης τάξεως, καὶ προσέτε κατὰ συνέπειαν αὐτῆς βελτιωθὲν τὸ καὶ πρὶν ἀξιόλογον λοιμοκαθάρτηριον τῆς Μελίτης ἀποκατέστη νῦν τὸ πρῶτον ἐν τῇ Μεσογείῳ.

Ο ΙΟΡΔΑΝΗΣ.

Ὁ ΙΟΡΔΑΝΗΣ εἶναι μὲν ὁ κυριώτερος ποταμὸς τῆς Χαναάν, ἀλλὰ μ' ὅλον τοῦτο ἀσήμαντος, καὶ περὶ τὰ τέσσαρα μίλια ἐκ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ μόλις ἔχει τριάκοντα πηγῶν πλάτος· ῥέει δὲ θολὸς καὶ ὀρμητικὸς. Ὀλόκληρος ὁ δρόμος αὐτοῦ εἶναι περίπου 130 μιλίων· πηγάζει περὶ τὰ τέσσαρα μίλια πρὸς τὸ βρεισιανατολικὸν τοῦ Βανιάς, διέρχεται τὰ ὕδατα τοῦ Μερῶμ καὶ τὴν λίμνην Τιβεριάδα, καὶ χύνεται μετὰ μεγάλης ὀρμῆς εἰς τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν. Αἱ ὄχθαι ἀναβαίνουνσι περὶ τοὺς δώδεκα πόδας ὑπὲρ τοῦ ὕδατος. Ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς ὑπάρχει καὶ χαμηλοτέρα τις ὄχθη, ἐσκεπασμένη ὑπὸ καλάμων, ἰσῶν, καὶ δαφνοκεράσων, ὅπου εὐρίσκουσι μὲν σκέπην τὰ θηρία κατὰ τὴν ξηρὰν ὥραν τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀποδιώκονται δὲ ὅταν αἱ βροχαὶ ἀναβιβάσωσι τὸν ποταμὸν. Ὁ Ιορδάνης ἐπλημύρει ὄλας τὰς ὄχθας τοῦ ἐπὶ τοῦ Ἰησοῦ Ναυῆ, ἀλλὰ τοῦτο οὐδέποτε συμβαίνει τὴν σήμερον. Τινὲς μὲν διῆσχουρίζονται ὅτι ὁ ἱστοριογράφος ἐννοεῖ ἐνταῦθα τὴν κάτω μόνον ὄχθη· ἀλλὰ διακτὶ λέγει ῥητῶς, «Ὅλας τὰς ὄχθας αὐτοῦ;»

Ἔπεται λοιπὸν ὅτι τοπάλαι ἐπιπτεν ἀφθονωτέρα ποσότης βροχῆς, ἥτις καὶ καθίστανε τὴν γῆν ὅποιαν οἱ προφῆται τὴν περιγράφουσι, ῥέουσιν μέλι καὶ γάλα· διότι σήμερον βέβαια δὲν εἶναι τοιαύτη. Οἱ Ἰσραηλιταὶ εἶχον λάβει τὴν ἐπαγγελίαν ὅτι, ἂν ὑπήκουον εἰς τὰς ἐντολάς Κυρίου τοῦ Θεοῦ αὐτῶν, ἡ βροχὴ ἤθελε πέμπασθαι ἐν καιρῷ, καὶ τὴν ἀπειλὴν ὅτι ἡ ἀνομβρία ἤθελεν εἶσθαι ἡ ποινὴ τῆς ἀπειθείας των. Τὴν πεδιάδα τοῦ Ιορδάνου κατὰ τὸ θέρος δὲν δύναται τις κάλλιον νὰ περιγράψῃ παρὰ μὲ τοὺς προφητικὸς λόγους τοῦ Μωϋσέως, «Καὶ ἔσται σοι ὁ οὐρανὸς ὁ ὑπὲρ κεφαλῆς σου χαλκοῦς, καὶ ἡ γῆ ἡ ὑποκάτω σου σιδηρᾶ.»

Πολὺν χρόνον ἠγνοεῖτο τοῦ καὶ διὰ τίνος μέσου ἐξεκινούντο τὰ ὕδατα τοῦ Ιορδάνου πρὸ τῆς γενέσεως τῆς Ἀλμυρᾶς Θαλάσσης· ἐκ νεωτέρων ὁμως ἀνακαλύψων καθίσταται πιθανόν, ὅτι ἐπιπτον εἰς τὴν Ἐρυθρὰν Θάλασσαν διὰ τοῦ ἀνατολικοῦ αὐτῆς κόλπου.

Ἴδε καὶ Ἀποθ. Τόμ. Β'. Σελ. 38, 87.